

I. Dochody w roku 2009

A. Dochody własne

Podatki lokalne

Podatek **od nieruchomości** jest największym i najważniejszym źródłem dochodów własnych. Stanowiąc 10% wszystkich pozyskiwanych środków jest jednocześnie trzecią co do wielkości pozycją w budżecie (po udziałach w PIT i subwencji). Miasto posiada tutaj bezpośredni wpływ na wysokość kwot wpływających do budżetu – poprzez ustalanie stawek, przyznawanie ulg i udzielanie zwolnień. Niewielki wzrost w stosunku do roku 2008 jest następstwem oczekiwanego podwyższenia stawek średnio jedynie o poziom inflacji. Oznacza to, iż realne obciążenie podatników tym podatkiem pozostanie nie tylko na niezmiennym poziomie, ale wręcz nastąpi jego obniżenie (tzn. różnica między maksymalnym obciążeniem wynikającym ze stawek ustalonych przez Ministra Finansów, a obniżonym przez Radę Miasta Krakowa z roku na rok w ujęciu nominalnym staje się coraz większa). Przewidywane nowe zwolnienia z tego podatku będą zrekompensowane wpływami z opodatkowania nowych budynków i budowli. W przypadku drugiego podatku lokalnego – **od środków transportowych**, Gmina ma takie same uprawnienia, ale jego znaczenie w budżecie jest już znacznie mniejsze. Stawek nie podwyższono, jednak wpływy powinny być większe wskutek zakładanego wzrostu windykacji zaległości jak również wzrostu liczby pojazdów. Podatki: **rolny i leśny** mają znikome znaczenie dla budżetu i tylko uzupełniają dochody własne.

Podatki pobierane przez urzędy skarbowe

W odróżnieniu od podatków lokalnych pobieranych przez Urząd Miasta, świadczenia te wpływają najpierw do urzędów skarbowych, a potem przekazywane są – w ustawowych terminach – na rachunek budżetu gminy. Najwięcej środków pozyskuje się z podatku **od czynności cywilnoprawnych**. Wpływy w ostatnich latach rosły dynamicznie, co wynikało z szybkiego wzrostu rynkowych cen nieruchomości (obowiązują stawki procentowe od wartości transakcji, stąd im większa wartość np. mieszkania tym wyższe wpływy do budżetu). Obecnie, w związku ze światowym kryzysem finansowym sytuacja prawdopodobnie ulegnie zmianie i wpływy będą niższe niż w roku 2008. Obok spodziewanego spadku cen nieruchomości przewidywane jest również zmniejszenie ilości zawieranych transakcji na

ryнку nieruchomości, co będzie konsekwencją zaostrzonych warunków udzielanych kredytów bankowych, w tym związanych z tymi transakcjami kredytów hipotecznych. Wpływ obu tych czynników na dochody z omawianego podatku jest trudny do szczegółowego zaplanowania. Spadek cen nieruchomości będzie miał także swoje odbicie we wpływach z podatku **od spadków i darowizn**. Spodziewać się jednak należy, iż nastąpi to z pewnym opóźnieniem – kiedy rzeczywiste wartości transakcji będą już znane i staną się podstawą naliczeń podatku przez urzędy skarbowe. Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, że otrzymywane od 2007 r. środki z podatku od spadków darowizn są większe od spodziewanych, co wynika z trudności w planowaniu w warunkach zmian ustawowych. Mimo, że od 1 stycznia 2007 wprowadzono zwolnienie z podatku bliskiej rodziny zmarłego oraz darczyńcy i dochody teoretycznie powinny się obniżyć, to jak dotąd obserwacja osiągniętych wpływów tego nie potwierdza. Być może oczekiwane zmniejszenie wpływów zostało zrekompensowane wysokimi wzrostami wartości nieruchomości albo procedury prawne są na tyle długotrwałe, że należne świadczenia rozliczane są jeszcze wg poprzednich zasad. Uwzględniając wszystko powyższe dochody na rok 2009 oszacowano na poziomie niższym w stosunku do przewidywanego wykonania w roku 2008. Dochody z **karty podatkowej** w latach poprzednich dość wysokie, obecnie mają marginalne znaczenie w budżecie. Wskutek zmian w systemie podatkowym na przestrzeni lat rozliczający się w formie karty podatkowej systematycznie z niej rezygnowali na rzecz podatku od osób fizycznych. Przewidywane wykonanie roku 2008 wskazuje na dalszy odpływ środków. Sytuacja taka jest niekorzystna dla budżetów samorządów: dochody z karty podatkowej wpływają do nich w całości, a z PIT tylko w ramach ustalonych udziałów.

Oplaty

Dochody z opłaty **skarbowej** nieco się obniżyły w konsekwencji zmiany ustawy wprowadzającej likwidację świadczenia w niektórych tytułach. Opłata **komunikacyjna** pobiera jest za wydawanie tablic i dowodów rejestracyjnych, praw jazdy, kart pojazdów, pozwoleń czasowych, pozwoleń na prowadzenie tramwaju oraz za czasowe wycofanie pojazdu z ruchu. Opłatę **za zajęcie pasa drogowego** płacą głównie wynajmujący powierzchnię na reklamy i na punkty handlowe. Stawki opłaty **targowej** w Krakowie niezmiennono od roku 1997. Jest to element niezbędnej w warunkach dzisiejszej konkurencji polityki wspierania drobnej przedsiębiorczości. Niestety liczba stanowisk handlowych na placach i tak się zmniejsza, a więc i wpływy z opłaty z każdym kolejnym rokiem są niższe. Wskutek zmiany przepisów zaprzestano na razie poboru opłaty **miejscowej**. Jeżeli

rozstrzygnięcia prawne nie zmieniają obecnej sytuacji to świadczenie nie będzie już pobierane. Aktualnie do budżetu wpływa jedynie opłata **uzdrowiskowa**, ale są to środki o nieporównywalnie niższej wielkości. Dochody z tytułu opłaty **za wpis do ewidencji działalności gospodarczej** będą wyższe, ponieważ do końca 2009 r. przedsiębiorcy są zobowiązani określić przedmiot działalności wg nowych kodów (wielu przedsiębiorców zgłosi się dokonać stosownych zmian we wpisie, a za to też należy uiścić opłatę). **Inne opłaty** pobierane są między innymi za: czasowe zajęcie terenu, wyrażenie zgody na przeprowadzenie przyłączy, ustanowienie służebności, wzrost wartości nieruchomości wskutek zmiany przez gminę planu zagospodarowania przestrzennego (renta planistyczna), korzystanie z szaletów publicznych, zastępstwo sądowe (zasądzony zwrot kosztów), egzekucję należności, upomnienia (zwrot kosztów), wydobywanie kopalin (opłata eksploatacyjna), egzamin z topografii miasta dla taksówkarzy, używanie herbu i nazwy Miasta Krakowa, licencje na krajowy transport drogowy, zezwolenia na regularne przewozy osób, zaświadczenia przewozowe, zezwolenia na przewóz taksówkami, wprowadzane na rynek odpady opakowaniowe (opłata produktowa), legitymacje inwalidzkie, kartę parkingową dla niepełnosprawnych.

Dochody z mienia

Podstawową formą gospodarowania majątkiem Miasta Krakowa jest **najem i dzierżawa**. Od czerwca 2008 r. dochody są wyższe wskutek podwyżki czynszów. **Sprzedaż majątku** gminnego dokonywana jest w trybie przetargowym (tu wpływy są najwyższe) i bezprzetargowym (stosowanym głównie wobec użytkowników wieczystych nieruchomości i na ich wniosek, np. spółdzielni mieszkaniowych, których budynki stoją na gruntach komunalnych). Sprzedaje się także mieszkania komunalne (na wniosek dotychczasowych najemców) oraz przekształca prawo użytkowania wieczystego w prawo własności. Naczelną zasadą przyjętą przy sprzedawaniu posiadanego majątku jest niepozbywanie się atrakcyjnych nieruchomości zapewniających systematyczne dochody z najmu i dzierżawy. W szczególnych przypadkach stosuje się **bezumowne korzystanie z nieruchomości** (np. gdy umowa wygasa po śmierci najemcy i zamieszkująca z nim wcześniej osoba zajmuje lokal do czasu zakończenia postępowania sądowego). Zaplanowany tutaj wzrost jest konsekwencją podwyższonych opłat czynszowych, które są podstawą do naliczania świadczenia.

Inne dochody

Znaczna część wpływów w tej grupie dochodów pochodzi z opłat za **usługi komunalne** (centralne ogrzewanie, dostarczanie wody, odprowadzanie ścieków) uiszczanych w ramach czynszu. Są to należności usługodawców (MPEC, MPWiK) i do nich później trafiają z budżetu Miasta. Wraz z należnościami za usługi komunalne, w ramach tej samej klasyfikacji budżetowej, są ujmowane także **wszelkie inne dochody**. Z racji ich charakteru (część występuje sporadycznie) wielkość wpływów może w poszczególnych latach ulegać dużym zmianom. Na rok 2009 zaplanowano między innymi: odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej osób zobowiązanych do dopłaty, odpłatności za przedszkola i specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, środki otrzymywane na obsługę zadań Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwroty za wykonane operaty szacunkowe, opłatę za niewyremontowanie mieszkania pobieraną przy zamianie lokali, należności karne, rozliczenia z lat ubiegłych (podobnie jak w roku 2008 dochody w tej pozycji są znacznie wyższe wskutek konieczności dokonania rozliczeń z zaległych okresów zaliczek wnoszonych przez gminę jako udział w budynkach wspólnot mieszkaniowych). **Odpłatność za usługi** pobierana jest głównie w placówkach oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych i pomocy społecznej. Największe środki to wpłaty za żywienie w szkołach i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych: 15 658 000 zł. Ich wysokość zależy od liczby korzystających, a same stawki mogą być podwyższone w sytuacji, gdy rosną ceny żywności. Drugie co do wielkości dochody przynoszą należności za pobyt w domach pomocy społecznej: 11 908 000 zł. Znacznie mniejsza już kwota pochodzi z tytułu opłat za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych: 2 822 000 zł. Pozostałe środki to odpłatności za między innymi: usługi opiekuńcze świadczone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dla osób starszych i niepełnosprawnych (1 000 000 zł), pobyt w internatach (667 000 zł), noclegi w szkolnym schronisku młodzieżowym, posiłki wydawane w Miejskim Dziennym Domu Pomocy Społecznej, wykonywanie kopii dokumentów z zasobu geodezyjno-kartograficznego. Największe dochody z **odsetek** przynoszą krótkoterminowe lokaty bankowe zakładane z wolnych w danym momencie środków (9 000 000 zł). Z odsetek od nieterminowych wpłat podatkowych planuje się 2 700 000 zł, a za zwłokę w płatnościach majątkowych 1 800 000 zł. Reszta wpływów z odsetek pochodzi głównie z oprocentowania bieżących rachunków bankowych. W ramach **dofinansowania zadań własnych pozyskanego z innych źródeł** zaplanowano aż 62 708 000 zł na budowę parkingu podziemnego na pl. Na Groblach (w związku z udzieleniem koncesji na użytkowanie) i analogicznie 22 500 000 na parking na Nowym Kleparzu. Narodowy Fundusz Rewaloryzacji Zabytków Krakowa przekaze

2 000 000 zł na modernizację Sukiennic i 300 000 zł na adaptację fortu Krzesławice na cele kulturalne. Ponadto po 100 000 zł otrzymamy od Polskiego Związku Kajakowego i Polskiego Związku Pływackiego dla Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego. **Fundusz** Rozwoju Kultury Fizycznej przekaże 15 000 000 zł na modernizację stadionu piłkarskiego WISŁY Kraków, 5 200 000 zł na rozbudowę Ośrodka Sportu i Rekreacji KOLNA oraz 200 000 zł na modernizację obiektów KS KORONA. **Dochody związane z realizacją zadań zleconych** to uregulowana ustawowo swoista „prowizja” potrącana przez samorządy przy odprowadzaniu do budżetu centralnego środków uzyskanych przy realizacji zadań zleconych na które administracja rządowa przekazuje dotacje. Największe wpływy przynosi tutaj gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa („prowizja” w tym przypadku wynosi 25%). W **pozostałych dochodach** mieści się tylko zwrot nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i środki uzyskane ze sprzedaży publikacji.

Opłata za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu

Zezwolenia na obrót napojami alkoholowymi wydawane są dla lokali gastronomicznych oraz dla sklepów. Każdy przedsiębiorca uiszcza roczną opłatę, której wysokość zależy od wartości obrotów napojami alkoholowymi brutto. Placówki osiągające większą wartość sprzedaży płacą wyższy procent od obrotów. Poza ilością sprzedanego alkoholu na wielkość dochodów budżetowych ma wpływ liczba punktów handlowych. Całość pozyskanych z tego tytułu środków musi być przeznaczona na realizację zadań przeciwdziałania alkoholizmowi i innym uzależnieniom.

B. Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa

Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)

Udział gminy w PIT w roku 2009 wynosi 36,72% (wzrost z 36,49% w 2008). Udział powiatu nie zmienia się i wynosi 10,25%. Jest to najważniejsze źródło dochodów Miasta – blisko 30% całego budżetu. W ostatnich latach tendencja wzrostowa była tutaj tak duża, że przyjmowane wielkości okazywały się corocznie niewystarczające. Jest to konsekwencją przede wszystkim rosnących płac i spadającego bezrobocia. W projekcie ustawy budżetowej Ministerstwo Finansów zakłada dalsze wysokie wzrosty, trzeba jednak pamiętać, iż – jak wyjaśnia zresztą sam Minister – wyliczone kwoty są szacunkowe i rzeczywiste dochody mogą być zarówno większe jak i mniejsze od prognozowanych. Należy mieć to na uwadze zwłaszcza teraz:

w innej niż jeszcze parę miesięcy temu sytuacji gospodarczej. Dodać należy, iż Ministerstwo Finansów przewiduje na połowę grudnia korektę założeń przyjętych do konstrukcji budżetu państwa na 2009 rok, co może skutkować również zmianami transferów z budżetu państwa do budżetów jednostek samorządu terytorialnego, w tym do budżetu Miasta Krakowa.

Podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)

Gmina posiada 6,71% udziału w CIT, a powiat 1,4%. Dochody z podatku od osób prawnych w sprzyjającej sytuacji gospodarczej wzrastają w jeszcze większym stopniu niż przy PIT. To właśnie poziom dochodów firm i ich liczba są w największym stopniu odbiciem wskaźników gospodarczych. Aktualne ogólnoswiatowe prognozy gospodarcze – mimo, iż nasz kraj nie powinien w większym stopniu odczuć kryzysu finansowego – nie pozwalają już na zbyt optymistyczne planowanie. Rok 2009 będzie dodatkowo mniej korzystny, ponieważ urzędy skarbowe dokonają zwrotów nadpłaconych świadczeń (a zatem może ulec zmniejszeniu podstawa naliczania udziałów jednostek samorządu terytorialnego w tym podatku).

C. Subwencje i dotacje

Kwoty planowanych subwencji i dotacji celowych przyjmowane są ściśle według informacji podawanych przez organy administracji rządowej (i w nielicznych przypadkach także inne jednostki samorządu terytorialnego). Aktualne wielkości zaplanowano na podstawie projektu ustawy budżetowej, stąd też mogą ulec zmianie w toku dalszych prac nad budżetem państwa. Najwyższym transferem z budżetu państwa jest część oświatowa subwencji ogólnej: 605 897 721 zł. Największa dotacja celowa na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej przeznaczona jest na wypłatę świadczeń rodzinnych (86 426 500 zł). Inne znaczne dotacje w tej pozycji to: 40 597 000 zł na finansowanie Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej oraz 13 566 500 zł na wypłatę zasiłków i inne świadczenia z pomocy społecznej. Najwyższe dotacje na dofinansowanie zadań własnych Gminy Miejskiej Kraków są przeznaczone na funkcjonowanie domów pomocy społecznej (23 670 000 zł) i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (8 073 400 zł).

D. Środki ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi

Największe planowane do pozyskania środki (35 528 000 zł) dofinansują rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków PŁASZÓW II. Wysokie kwoty zaplanowano także na rozbudowę ul. Surzyckiego – Botewa wraz z budową ul. Śliwiaka (15 470 000 zł) oraz na utworzenie Muzeum Sztuki Współczesnej (11 660 000 zł). Szczegółowy wykaz zadań finansowanych i współfinansowanych ze źródeł zagranicznych jest przedstawiony w załączniku 11.1.